

ליל שבת קודש פרשת וישב שבת א' דחנוכה ה'תשס"ד

פריימאג צו נאכט'ס ביי די ערשמע סעודה, האט מוהרא"ש שליט"א געשמועסט גיוואלדיגע מורא'דיגע דיבורים, אויפן רבינ'ס רייד אין ספה"ק ליקושי מוהר"ן חלק ב' סי' יב, וואס שמועסט פון די ירידה וואס איז די תכלית העליה [ארויפגאנג], עיין שם.

און האט מוהרא"ש שליט"א אנגעהויבן: זאגט דער הייליגער רבי ז"ל (מוהרא"ש שליט"א האט איבערגעחזרט בקיצור אויפן תמצית פונעם רבינ'ס רייד אין די תורה), אפילו ווען א מענטש פאלט, חס ושלום, צו ספיקות. און עס איז דא איינער וואס זיין נפילה איז גאר גרויס, רחמנא ליצלן, אז ער פאלט צו ספיקות און הרהורים, און ער איז מהרהר נאך השם יתברך. פון דעסוועגן די ירידה איז תכלית העליה.

און דאס איז 'בראשית', א מאמר סתום [א פארמאכטער מאמר], געם אייבישמער'ס געמליכקייט וואס איז באהאלטן אין די גאר נידעריגע ערמער.

און דאס איז די בחינה פון 'איה השה לעולה', ווען איינער גייט אראפ גאר נידעריג און ער פרעגט ווי איז דעם אייבישמער'ס געמליכקייט – דאס הייסט 'השה לעולה', שנחשב לו כאילו הקריב עולה וכו'; עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

און מוהרא"ש שליט"א האט מסביר געווען. אז דער רבי ז"ל איז אונז מגלה אין די תורה זייער א מורא'דיגע און ווינדערליכע סוד, אז עס איז קיין ייאוש איז גארנישט פארהאנדן אויף דער וועלט. און אפילו אז א מענטש פאלט אנדער אין די גאר נידעריגע מדרגה, חס ושלום, און ער האט גאר א געפערליכע ירידה, דייקא פון דארט קען ער ארויף גיין צו די גאר העכערע מדרגה און איבערדרייען די גאנצע פינסטערניש צו לעכטיגקייט.

ווייל ס'דאך באווסט אז עס גאר קיין מציאות אויזער דער אייבישמער, און אפילו אין די פלעצער וואס זענען שמוציג און ווייט פון דעם אייבישמער'ס כבוד, דארט מוז אויך זיין דעם אייבישמער'ס חיות, אזוי ווי עס שטייט (מלאכי א') ובכל מקום מוקטר מוגש לשמי [אז און יעדן פלאץ איז מען מקפיד און מ'געבט צו – צו מיין נאמען] און אזוי ווי עס שטייט (תהלים ק"ג) ומלכותו בכל משלה. ווייל אן דעם אייבישמער'ס חיות איז נישט דא קיין קיום פאר קיין שום זאך אויף דער וועלט, און דעריבער זאגן חז"ל (ירושלמי תענית פרק א') אם ישאל לך אדם היכן אלקיך, תאמר לו בכרך גדול שברומי – אז אפילו אין דער מקור הטומאה, געפינט זיך דארטן דעם גאט'ס כבוד,

נאר ס'איז זייער פארהוילן, ווייל א וודאי זיי זענען מקומות אסורים און ממזנפים, און מ'מאר נישט אין זיי אריין גיין. אבער אויב ער איז שוין אריין געפאלן אין זיי פאר וואס א סיבה זאל נאר נישט זיין, מוז ער וויסן אז ער קען דארטן טרעפן דעם באשעפער'ס כבוד. און אויב ער וועט שרייען און פרעגן 'איה' אלקותו יתברך? און ער וועט איהם זוכן באמת, וועט איהם נתגלה זיין, ווי אזוי קען ער פון דארטן צוריק גיין צום אייבישטער, און אדרבה, ער וועט געוואר ווערן אז נאר דורך זיין ירידה. קומט אויס אז ער האט מהפך געווען די תכלית הירידה צו תכלית העלייה, ווייל דווקא דורך זיין ירידה איז ער אנגעקומען צו אנערקענען אז דעם אייבישטער'ס כבוד געפינט זיך דארטן.

און דאס איז "ואיה השה לעולה", אויב א מענטש פרעגט "איה" אלקותו יתברך, דאס אליין איז - "השה לעולה", און עס וועט איהם גערעכנט אזוי ווי ער האט מקריב געווען א קרבן עולה, וואס ווערט פארברענט אינגאנצן צום גאט'ס נאמען. און א מענטש גייט ארויף דורך דעם צו די תכלית העלייה.

און דאס איז "בראשית, מאמר סתום", ווייל עס איז דא עשרה מאמרות וואס מיט זיי איז דער וועלט באשאפן געווארן, ד. ה. צעהן מאל וואס עס איז געזאגט געווארן די ווארט "ויאמר" אין מעשה בראשית, אבער מיט אן אמתאיז דא נאר גיין. נאר די ווארט "בראשית" איז אויך א מאמר, אבער ער איז אן "מאמר סתום" - א פארמאכטער, וייל ס'שטייט נישט בפירוש "ויאמר", נאר דער מאמר איז באהאלטן אין איהם, נאר פארהוילן און זייער טיף, וואס איז מרמז אויף די געטליכקייט וואס געפינט זיך, כביכול, אויבעט אין מקומות הממזנפים און אזוי ווייטער.

און דאס איז אז "בראשית" זענען די זעלבע אותיות פון "ברא תיש", ד. ה. דער 'שה לעולה', וואס איז שוין באשאפן פון די ששת ימי בראשית. ווייל דער ענין פון "איה", און איבערקערן זיין די ירידה צו די תכלית העלייה, הייבט זיך שוין אן זייט די וועלט שטייט, און אן איהם וואלט קיין קיום נישט געווען פאר די וועלט. וייל ס'מוזן קומען אזוינע צייטן און מצבים וואס א מענטש קומט צו גאר געפאלענע און נידעריגע פלעצער - און דורך דעם אז ער ווייסט, אז אויך דארטן קען ער טרעפן געטליכקייט ווערט די גאנצע באשעפעניש באשטעטיגט. דעריבער וואויל איז דער וואס ער לאזט זיך נישט נארן, און ער איז זיך נישט מייאש פאר קיין שום זאך אויף דער וועלט, און

דווקא ווען ער האט עפעס אן ירידה, הייבט ער אן צו זיכען און טרעפן די געמליכקייט, דעמאלס וועט ער זיך זייער דערהייבן און איבערקערן די פינסטערקייט צו לעכטיגקייט, אשרי לו ואשרי חלקו.

און מוהרא"ש שליט"א האט מקשר געווען דעם ענין צו די וואכעדיגע סדרא אויף גאר א יערליכען אופן, ווייל מיר טרעפן און די פרשה דעם אראפגאנג פון יוסף הצדיק צו ערות מצרים, דורך דעם אז זיינע ברודער האבן איהם פארקויפט, ביז ער איז געקומען צו מצרים שטוב, און מ'קען גארנישט פארשמעלן די מורא'דיגע ירידה, אז יוסף איז געווען א בחור וואס האט גערוהט אינמער זיין טאמנ'ס שאמן, און אלעמאל געזעסן אין בית המדרש, און פלוצינג איז ער אנדערגעווארפן צו די שטארקע טומאה פון מצרים, און עס איז אויף איהם אריבער געגאנגען וואס איז איבערגעגאנגען, און מ'האט איהם חושד געווען מיט שלעכטע מעשים. און וואס איז געווען זיין התחזקות? דעם לימוד פון "איה מקום כבודו", וואס דורך דעם וואס מ'זוכט די כבוד פונעם אייבישטער אויך אין די נידעריגע מקומות, דורך דעם איז מען מהפך די ירידה צו עליה, אזוי ווי עס איז געווען מיט יוסף הצדיק, אז צום סוף איז ער געווארן א משנה למלך, און ער האט געוועלטיגט אין גאנץ לאנד מצרים. און דאס איז (בראשית ל"ט) ויהי הוי"ה את יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדוניו המצרי, אז דער פסוק איז אונז מגלה ווי אזוי האט יוסף הצדיק זוכה געווען צו די מדריגה, אז ה' יתברך איז שמענדיג געווען מיט איהם און ער איז געווען א איש מצליח? דורך דעם אז ער איז געווען 'בבית אדוניו המצרי', ד. ה. אז ער איז געווען אין דער תכלית הדחקות, און ס'האט אויסגעזעהן כאילו ס'האט געענדיגט זיין האפענונג, דורך דעם האט ער געקענט מהפך די ירידה צו תכלית העליה, און ס'וועט איהם נתגלה זיין השם יתברך מיט א גרויסע גילוי.

און דאס איז דער ענין פון ימי חנוכה הקדושים, אז אין די מעג פון די חשמונאים האט אויסגעזעהן כאילו ס'איז דא א גרויסער חושך הערשט אויף דער וועלט, אין סאז נישט דא קיין עצה ארויסצוגיין פון איהם. אזוי ווי חז"ל זאגן (ב"ר ב, ד), וחושך על פני תהום, זה גלות יון שהחשיכו עיניהם של ישראל, אבער זענען געקומען די צדיקים פון דער דור, אז זיי האבן געזוכט אויך אין דער חושך, דורך דעם האבן זיי געטראפן דעם אור, און ס'איז נתהפך געווארן די ירידה צו תכלית העליה, און ס'איז ארויסגעקומען פון קליפת יון, אזא הייליגע און מורא'דיגע יום טוב פון ימי חנוכה הקדושים, וואס

דעמאלס זענען געשעהן גרויסע נסים מיטן זיג פון די מלחמה און מיט די לעכט פון די
מנורה, און ביי די מעג שיינט דער אור הגנוז פון ששת ימי בראשית, אזוי ווי עס ווערט
געברענגט אין ספרים הקדושים – אונז צו באווייזן אז דווקא פון די גאר נידעריגע
ירידה קען מען זוכה זיין צו די גאר גרויסע עליה, וואס דאס איז דער ענין אז מען האט
געטראפן דער פך שמן באגראבן אין די ערד, זאל ווערן אפגעהיטן פון 'מומאת היסת'
[פון די אומרייניגונג פון ווערן גערוקט דורך טמא'נע], כדי אונז צו לאזן הערן, אז דווקא
דורך די ירידה אין די ערד, וועט וואקסט ארויף די גאר העכערע ישועה.
השם יתברך זאל אונז מזכה זיין, ממשיך צו זיין אויף אונז די קדושה פון די מעג, מיר
זאלן זוכה זיין צו זיך מדבק זיין בו יתברך מיט אן אמת'ן דביקות, בי זמיר וועלן זוכה זיין
נכלל צו זיין אינגאנצן בו יתברך - מעתה ועד עולם אמן ואמן.